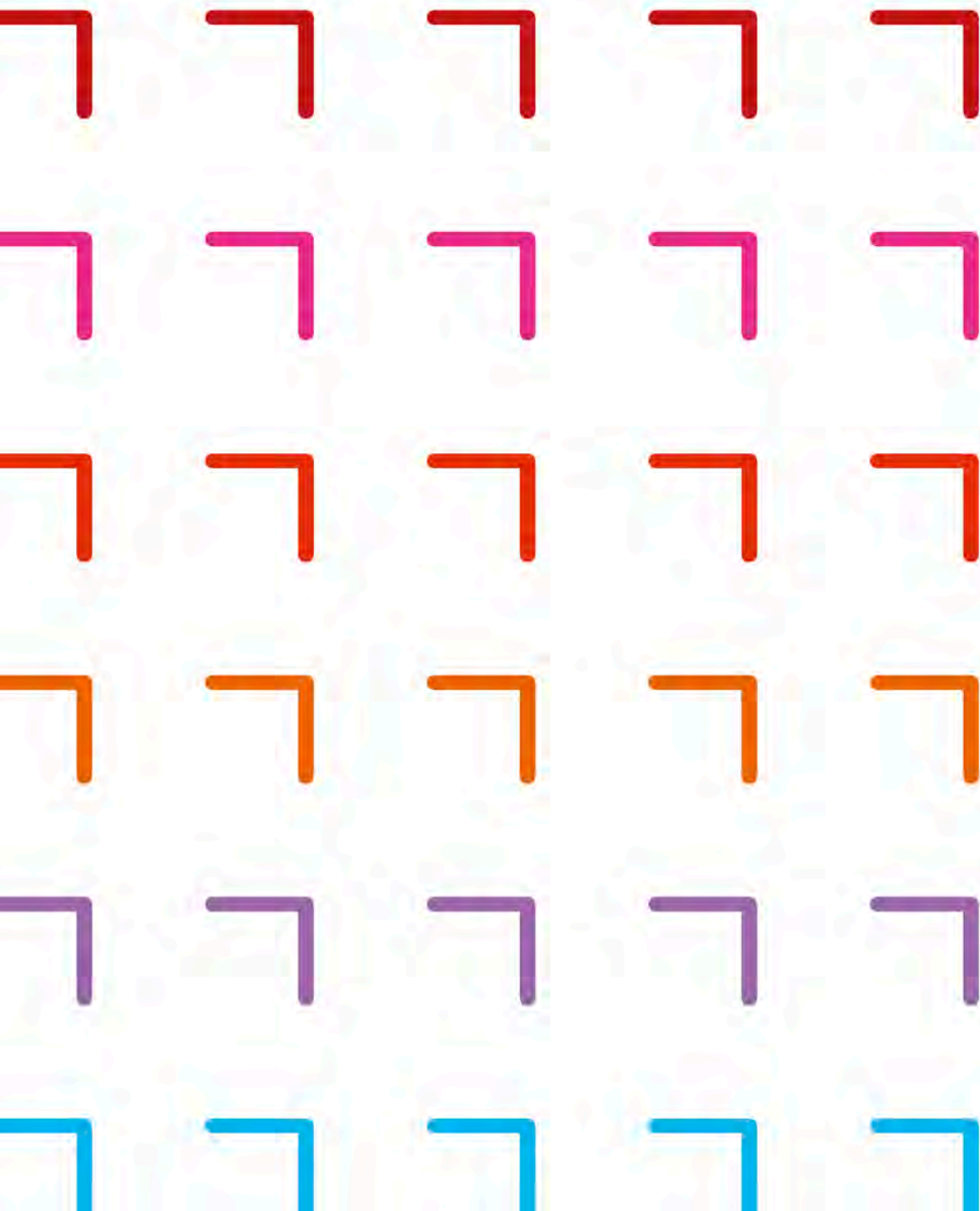

ADVIES 180
BELEIDSBRIEF
WETENSCHAP EN
INNOVATIE 2013
22 NOVEMBER 2012

ADVIES 180
BELEIDSBRIEF
WETENSCHAP EN
INNOVATIE 2013
22 NOVEMBER 2013

INHOUD

EXECUTIVE SUMMARY

SITUERING

ADVIES

1. ALGEMEEN

- 1.1. Algemene kenmerken van de beleidsbrief 2013
- 1.2. Beleidsrespons op 'Soete 2'-rapport beter integreren in beleidsbrief
- 1.3. Vlaanderen heeft een geïntegreerde visie, maar geen geïntegreerde aanpak
- 1.4. Omgevingsanalyse ruimer opvatten dan enkel het wetenschaps- en . innovatieaspect
- 1.5. Aandacht voor beleidsevaluatie
- 1.6. Internationale dimensie

2. BEGROTING WETENSCHAP EN INNOVATIE

- 2.1. Groeipad naar de 1% norm voor O&O
- 2.2. Effect (des)indexering
- 2.3. Inzetten van de extra middelen

3. BESPREKING IN DETAIL

- 3.1. SOFI
- 3.2. Vlaams Supercomputer Centrum
- 3.3. Herziening van het besluit van de Herculesstichting
- 3.4. Het innovatieknooppunt Zorginnovatie
- 3.5. Potentieel in universiteiten en hogescholen optimaal benutten
- 3.6. Het versterken van de innovatiekracht van de ondernemingen
- 3.7. Good governance
- 3.8. Transparantie voor alle betrokken actoren

EXECUTIVE SUMMARY

De beleidsbrief Wetenschap en Innovatie 2013 bouwt verder op de beleidsbrief 2012 en de conceptnota 'Innovatiecentrum Vlaanderen'. Ook wordt getracht een beleidsrespons te geven op de gedetecteerde knelpunten en aanbevelingen uit het 'Soete 2'-rapport. Maar de actielijnen daarrond zijn niet geïncorporeerd in de opbouw van de beleidsbrief, en op de twee belangrijkste knelpunten 'fragmentatie en versnippering' en 'onvoldoende doorstroming van kennis' wordt nauwelijks ingegaan.

De VRWI waardeert het feit dat de Vlaamse Regering, ondanks de moeilijke budgettaire context, de begroting wetenschap en innovatie in 2013 toch laat stijgen. Weliswaar wijkt deze stijging aanzienlijk af van het oorspronkelijk vooropgestelde groeipad en volstaat die niet om tegen 2020 de Europese 1%-norm voor O&O te halen. Toch vindt de raad dit een sterk signaal van de Vlaamse Regering.

Waar het in Vlaanderen volgens de VRWI aan ontbreekt, is een geïntegreerde aanpak om de strategische plannen uit te voeren. We moeten af van het silodenken. Een meer doorgedreven samenwerking en afstemming over de beleidsdomeinen heen, en tussen de verschillende regeringsleden, departementen en agentschappen, is noodzakelijk.

Dit 'ruimer kijken' zou ook in de omgevingsanalyse moeten weerspiegeld zijn. Nu is die vooral opgevat vanuit het oogpunt W&I. Op zijn minst zou hierin ook de koppeling moeten gemaakt worden met de economische competitiviteit en dus ook met de economische achtergrond waarin Vlaamse bedrijven opereren.

De VRWI staat volledig achter een systemische evaluatie van het W&I-beleid, maar wijst erop dat er op dit vlak in Vlaanderen al heel wat gebeurt en vraagt hiervoor de nodige waardering.

Het opzetten van een geïntegreerde internationaliseringsstrategie, zoals aangekondigd in de beleidsbrief, vormt volgens de VRWI nu een prioritaire beleidsuitdaging. De raad kijkt uit naar deze tekst en informeert naar de concrete stand van zaken.

In een derde onderdeel van het advies gaat de VRWI dieper in op een aantal concrete doelstellingen en aandachtspunten uit de beleidsbrief. Onder meer het gebrek aan coördinatie en afstemming binnen het Innovatieknooppunt Zorginnovatie baart de VRWI zorgen. De raad raadt ook aan om nog beter gebruik te maken van het potentieel aan (slapende) kennis in universiteiten en hogescholen, en de kanalen die zij voor valorisatie

ter beschikking hebben hierop af te stemmen. Ook voor het aanpakken van de absorptiecapaciteit van de bedrijven – en in het bijzonder de kmo's – geeft de VRWI enkele aanbevelingen. Dit zou alvast helpen om de kloof tussen kennisinstellingen en bedrijfsleven te dichten. De VRWI eindigt zijn advies met aandacht voor 'good governance' en 'transparantie'.

SITUERING

Op 19 oktober 2012 heeft minister van Innovatie Ingrid Lieten haar beleidsbrief Wetenschap en Innovatie 2013 meegedeeld aan de Vlaamse Regering en vervolgens ingediend bij het Vlaamse Parlement.

Voorliggend advies werd voorbereid in de VRWI-commissies Wetenschapsbeleid (CWB) en Innovatiebeleid (CIB) en in de Expertengroep Indicatoren en Begroting (EGIB).

Het werd vervolgens goedgekeurd door de raad op 22 november 2012.

ADVIES

1. ALGEMEEN

1.1. Algemene kenmerken van de beleidsbrief 2013

De beleidsbrief 2013 laat zich enerzijds kenmerken door een continuering van lopende beleidsinspanningen en bouwt verder op de beleidsbrief 2012 en de conceptnota 'Innovatiecentrum Vlaanderen'. In de aanhef wordt - net zoals in de vorige beleidsbrief - de uitwerking van de innovatieknooppunten beklemtoond, het beter stroomlijnen van het innovatieveld, het structureel versterken van de basisinstellingen, het vergroten van de strategische slagkracht van de kennisinstellingen, betere governance, transparantie, efficiëntie en responsabilisering.

Anderzijds werd aan de beleidsbrief 2013 de respons toegevoegd op het 'Soete 2'-rapport. Deze beleidsrespons wordt georganiseerd in zes actielijnen:

- Internationalisering
- Meer Strategie. Minder versnippering
- Sterkere Administratie. Meer Governance
- Meer Innovatie in kmo's
- Aanpak op Maat van Bedrijven
- Meer dan alleen Technologische Innovatie

Verder worden in de beleidsbrief de intenties herhaald in het licht van de 3%-norm voor O&O, waarvan 1% uit publieke middelen.

De VRWI drukt zijn appreciatie uit dat de Vlaamse Regering, op voorstel van de Vlaams minister van Innovatie, beslist heeft in deze moeilijke budgettaire context de begroting wetenschap en innovatie in 2013 toch te laten stijgen. Weliswaar is de stijging beperkt tot de helft van de eerder voorgestelde 70 miljoen euro, maar toch een sterk signaal van de Vlaamse Regering.

1.2. Beleidsrespons op 'Soete 2'-rapport beter integreren in beleidsbrief

De beleidsbrief 2013 bouwt niet alleen verder op de vorige beleidsbrief en de conceptnota 'Innovatiecentrum Vlaanderen' maar geeft ook een respons op de aanbevelingen uit het 'Soete 2'-rapport. De zes actielijnen waarin deze beleidsrespons is gestructureerd, aldus de managementsamenvatting, weerspiegelen de essentie van het 'Soete 2'-rapport, vindt

de Raad. Alleen zijn die actielijnen afzonderlijk in een bijlage bij de beleidsbrief opgenomen en niet geïncorporeerd in de verdere opbouw van de beleidsbrief. Beter was geweest ze ook concreet uit te werken in de operationele doelstellingen en acties. Vooral op de twee knelpunten 'fragmentatie en versnippering' en 'onvoldoende doorstroming van kennis' wordt nauwelijks ingegaan, vindt de raad.

1.3. Vlaanderen heeft een geïntegreerde visie, maar geen geïntegreerde aanpak.

De Vlaamse Regering heeft een strategisch plan 'Vlaanderen in Actie' uitgewerkt. Daarin stelt Vlaanderen zich tot doel de grote maatschappelijke uitdagingen van de toekomst aan te gaan en tot de 'top 5' van de Europese kennisintensieve regio's door te dringen.

De Vlaamse Regering heeft ook onderliggende strategische (langetermijn)plannen om dit doel te bereiken: NIB, Innovatiecentrum Vlaanderen, VSDO ... Waar het evenwel momenteel in Vlaanderen aan ontbreekt, is een geïntegreerde aanpak van de Vlaamse Regering om deze plannen uit te voeren.

De VRWI stelt daarom met aandrang dat de Vlaamse overheid binnen één gemeenschappelijke visie effectief afstapt van het silodenken. Het gaat hierbij om het invoeren van coördinatie en overleg, zodat synergiën kunnen gerealiseerd worden op systeemniveau. Een meer doorgedreven samenwerking en afstemming over de beleidsdomeinen heen, en tussen de verschillende regeringsleden, departementen en agentschappen, is noodzakelijk.

In de rand beveelt de VRWI aan dat dergelijk overleg zich niet mag beperken tot het Vlaamse niveau. Zo is ook afstemming met de federale overheid en de andere gemeenschappen en gewesten wenselijk als we op Europees vlak onze stem willen laten horen.

1.4. Omgevingsanalyse ruimer opvatten dan enkel het wetenschaps- en innovatieaspect

De omgevingsanalyse wordt momenteel in functie van het beleidsdomein uitgesplitst over de verschillende beleidsbrieven. Een globale omgevingsanalyse ontbreekt. De omgevingsanalyse in de beleidsbrief W&I is (logischerwijze) opgesteld vanuit het oogpunt van wetenschap en innovatie.

Toch vindt de VRWI dat op zijn minst ook de koppeling moet gemaakt worden met de economische competitiviteit en dus ook met de economische achtergrond waarin Vlaamse bedrijven opereren. Alle factoren die hierop een invloed hebben, zouden vermeld en besproken moeten worden om vervolgens tot goede oplossingen voor het innovatiebeleid te komen.

Daarom zou de omgevingsanalyse alle relevante macro-omgevingsfactoren moeten omvatten, zoals gebeurt in een PEST-analyse (Politiek, Economisch, Sociaal en Technologisch) of PESTEL-analyse (PEST, uitgebreid met milieu- en ecologische 'environmental' en legale aspecten).

1.5. Aandacht voor beleidsevaluatie

In SD5 – OD7 geeft de beleidsbrief aan in de eerste helft van 2013 de voorbereidingen te treffen om over te gaan tot een systemische evaluatie van het W&I-beleid. De VRWI staat hier volledig achter en wijst erop dat er op dit vlak in Vlaanderen al heel wat gebeurt, en resultaat geboekt wordt met de ontwikkeling van, en het recurrent in kaart brengen van relevante kernindicatoren en dito boordtabellen.

De VRWI raadt daarom aan dat het beleid:

- Dit instrumentarium wat duidelijker erkent (Vlaanderen speelt daarbij ook op internationaal vlak een niet te verwaarlozen rol);
- Dit instrumentarium als een relevant monitoring gegeven ziet;
- Op basis van dit instrumentarium (bepaalde) beleidsevoluties nauwgezet wil opvolgen en bepaalde ambities duidelijk wil articuleren;
- En aldus dit instrumentarium als een (geheel van) strategische boordtabel(len) hanteert;
- Continu aandacht heeft voor de aansluiting tussen instrumentarium en beleidsonderbouw, waarbij uiteraard het instrumentarium continu moet evolueren om die beleidsonderbouw meer precies, valide en betrouwbaar materiaal aan te leveren.

De nieuwe set van VRWI-indicatoren, waar een koppeling met beleidsdoelstellingen wordt gemaakt, en die nu door de VRWI-Expertengroep Indicatoren en Begroting wordt uitgewerkt, zal hiervoor een nuttig instrument zijn.

Met betrekking tot internationalisering laat een uitsplitsing van beschikbare indicatoren (menselijk potentieel, wetenschappelijke en technologische output ...) zeker toe om 'OD 3.

Vlaanderen als volwaardige partner in de Europese onderzoeks- en innovatieruimte' verder te concretiseren. De VRWI wil hier haar bijdrage leveren aan de hand van de eerder vermelde in ontwikkeling zijnde indicatorenset.

1.6. Internationale dimensie

Zoals bij de vorige beleidsbrief W&I 2012 (zie VRWI-advies 162), stelt de VRWI vast dat de internationale dimensie herleid wordt tot één operationele doelstelling: 'OD 3. Vlaanderen als volwaardige partner in de Europese onderzoeks- en innovatieruimte'. De eerste actielijn in opvolging van het 'Soete 2'-rapport stelt internationalisering nochtans centraal. Het gaat hier bovendien om een luik waarvan het belang voor de Vlaamse kennisactoren in de toekomst enkel zal toenemen.

Het opzetten van een geïntegreerde internationaliseringsstrategie zoals aangekondigd in SD4 – OD3 van de beleidsbrief vormt volgens de VRWI nu dus een prioritaire beleidsuitdaging. De raad kijkt uit naar deze tekst en informeert naar de concrete stand van zaken.

De Raad verwijst tegelijk naar zijn advies 161 getiteld 'Een strategische visie op de internationalisering van het Vlaamse W&I-landschap' hieromtrent, en herhaalt met aandrang dat de Vlaamse Regering nu absolute prioriteit moet geven aan:

- (1) het uitwerken van een strategische visie op de Vlaamse deelname aan Europese en internationale onderzoeksinitiatieven en
- (2) het eventueel aanpassen van de bestaande Vlaamse instrumenten, zodat deze maximaal ingezet kunnen worden om deze visie te realiseren.

VRWI-advies 163, getiteld 'Afwegingskader en beslissingsproces voor (co)financiering van 1) grote gerichte strategische O&O&I-initiatieven in Vlaanderen en 2) grote gerichte EU-programma's' doet hiervoor alvast een aanzet.

De internationale strategie moet niet alleen Europese samenwerkingen promoten, maar ook samenwerking (academisch en industrieel) tussen Vlaanderen en de VS of Azië. Er moet voldoende aandacht zijn voor instrumenten die samenwerking met een academische partner in de VS steunen.

2. BEGROTING WETENSCHAP EN INNOVATIE

2.1. Groeipad naar de 1% norm voor O&O

Op 2 mei 2011 besliste de Vlaamse Regering over een groeipad voor de W&I-middelen tot 2014: herstel van de besparingen in 2011 en vervolgens groei met 60 miljoen euro in 2012, 70 miljoen euro in 2013, en 70 miljoen euro in 2014. In 2013 worden het in werkelijkheid 62,5 miljoen euro extra.

32,5 miljoen euro daarvan zijn extra recurrente middelen, maar daarnaast zijn er ook 30 miljoen euro éénmalige middelen onder de vorm van kapitaal.

Zoals in de inleiding vermeld, waardeert de VRWI het feit dat de Vlaamse Regering, ondanks de moeilijke budgettaire context, de begroting wetenschap en innovatie in 2013 toch laat stijgen.

Anderzijds wijkt deze invulling aanzienlijk af van het oorspronkelijk vooropgestelde groeipad, vermits eenmalige middelen daar geen deel van uitmaken en de middelen voor de integratie van het hoger onderwijs niet voor 100% voor O&O meetellen. Daarom blijft de VRWI herhalen dat verdergaan op het huidige elan niet volstaat om de vooropgestelde 1%-norm in 2020 te halen, en dat er meer inspanningen zullen moeten gebeuren om van Vlaanderen tegen dan een topregio te maken.

De publieke uitgaven voor O&O hebben onder meer tot doel als hefboom te fungeren voor private investeringen. Toch is de VRWI van mening dat ook de Vlaamse bedrijven zelf hierin hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Ook zij moeten inspanningen doen om op termijn de 2%-norm te bereiken. De overheid, op haar beurt, heeft de opdracht een investeringsaantrekkelijke omgeving te creëren en te waarborgen.

Daarnaast merkt de VRWI op dat dit globaal begrotings- en groeicijfer weliswaar cruciaal is voor de aanloop naar de 1%-norm, maar dat de wijze waarop de extra middelen worden ingezet minstens even belangrijk is.

2.2. Effect (des)indexering

Ook in 2013 wordt gesleuteld aan de indexering. Maar welke percentages worden gehanteerd en hoe de indexering effectief wordt toegepast, is niet duidelijk.

Daarnaast vermoedt de VRWI dat in deze cijfers nog geen rekening werd gehouden met de bijkomende 100 miljoen euro besparing op personeel. Hoe zich dit in de verschillende begrotingslijnen zal weerspiegelen, valt nog af te wachten.

Wel staat vast dat de desindexering en bovenvermelde besparingsmaatregel het effect van de bijkomende middelen hoe dan ook in negatieve zin beïnvloeden. Een kanttekening hierover is aan de orde.

2.3. Inzetten van de extra middelen

Onderstaande tabel geeft de verdeling van deze extra middelen in miljoen euro. We vermelden enkel de belangrijkste budgetlijnen of de belangrijkste stijgingen.

Begroting Onderwijs	integratie HO	11,650
Academisering – HKO		0,990
Academisering – Andere		5,810
PWO		0,500
Professionele bachelor		4,350
Begroting EWI		20,850
BOF aanstelling bijkomende ZAP-mandaten	integratie HO	0,900
BOF subsidie		3,000
FWO subsidie		2,000
VLIZ subsidie		0,130
ITG subsidie		0,100
Hercules subsidie bijzondere onderzoeksapparatuur		1,600
IWT	werking	0,070
IWT	bedrijfsprojecten	1,500
	e-media	1,250
	initiatieven VR	10,300
Totaal		32,500

Er komen 32,5 miljoen euro extra recurrente middelen vrij. Hiervan zal 12,5 miljoen euro worden besteed aan de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten, die volgend jaar zal worden gerealiseerd. Dit is een engagement dat reeds in het 'decreet Integratie HO' werd vastgelegd. 0,9 miljoen euro komt van de begroting EWI en dient voor bijkomende BOF-ZAP; 11,65 miljoen van de begroting Onderwijs. Concreet zouden deze middelen ingezet worden voor de versterking van de professionele bachelors

en hun specifiek onderzoekskanaal PWO en voor de versterking van de onderzoekscapaciteit in de academische opleidingen.

Daarnaast komt 20 miljoen euro ter beschikking, die volgens de toelichting bij de begroting 2013 verdeeld wordt onder het BOF (3 miljoen euro), het FWO (2 miljoen euro), het VLIZ (0,1 miljoen euro), het ITG (0,1 miljoen euro), Hercules (1,6 miljoen euro) en het IWT (13,1 miljoen euro).

Het valt de VRWI op dat zowat de helft van de 20 miljoen euro extra bestemd zijn voor de vastleggingsmachtiging IWT ter ondersteuning van innovatieve acties op initiatief van de Vlaamse Regering. Dit bovenop de toch al behoorlijke bestaande enveloppe (in 2012 ongeveer 50 miljoen euro) die wordt gebruikt om o.a. allerlei lichte structuren te financieren.

Verder zijn er ook 30 miljoen euro aan kapitaal, lees: éénmalige middelen. Zo wordt er in 2013 opnieuw 10 miljoen euro toegevoegd aan het spin-off financieringsinstrument (SOFI) van de kennisinstellingen en is er een investering van 20 miljoen euro voor de bouw van een nieuwe cleanroom bij IMEC.

3. BESPREKING IN DETAIL

3.1. SOFI

Positief is dat SOFI niet langer beperkt zal zijn tot de SOC's maar ook zal openstaan voor de universiteiten en hogescholen. De VRWI had in het verleden daartoe opgeroepen.

De VRWI raadt aan om in overleg te treden met de Associaties over de implementatie van dit fonds.

3.2. Vlaams Supercomputer Centrum

De Raad is eveneens tevreden dat het Vlaams Supercomputer Centrum (VSC) structureel verankerd wordt en de nodige ondersteuning zal genieten.

De VRWI verwijst verder naar zijn recent briefadvies 174 bij het VSC, met name 'Voorontwerp van decreet betreffende een structurele regeling voor grote rekencapaciteit voor onderzoek en innovatie' van 27 september 2012.

3.3. Herziening van het besluit van de Herculesstichting

Aansluitend op, en rekening houdend met de resultaten van de huidige doorlichting van de Herculesstichting, moet het besluit van de stichting herzien worden opdat in de toekomst ook intermediaire organisaties een beroep op Hercules zouden kunnen doen. Meer spelers betekenen per definitie meer vraag naar middelen. Daarom moet er op worden toegezien dat excellente voorstellen kunnen gehonoreerd worden.

3.4. Het innovatieknooppunt Zorginnovatie

Het innovatieknooppunt Zorginnovatie moet invulling geven aan de ViA-doorbraak Flanders' Care. Ook hier is er nood aan een overkoepelende aanpak en aan een betere integratie van de verschillende onderdelen. Flanders' Care, dat over de departementen heen deze taak op zich zou dienen te nemen, beperkt zich momenteel voornamelijk tot het ICT-aspect in de zorgsector. De andere dimensies in het zorgverhaal worden door Flanders' Care niet opgenomen.

De initiatieven staan allemaal los van elkaar. Zo zijn er onder de koepel van Flanders' Care de oproepen voor demonstratieprojecten voor innovatie in de zorg, beheerd door het Impulsloket Flanders' Care, beoordeeld door een assessment cel waarin o.a. IWT wordt betrokken en beslist door het Interministerieel Comité. De thema's van de demonstratieprojecten zijn: preventie, zelfredzaamheid, revalidatie, zo lang mogelijk thuis blijven wonen, isolement doorbrekend en/of mantelzorg ondersteunend, gegevensdeling m.b.v. ICT.

Daarnaast is er de proeftuin Zorginnovatieruimte Vlaanderen, beheerd door IWT voor het opzetten van proeftuinplatformen met bijhorende projecten, een programme office bij iMinds met daaraan verbonden een wetenschappelijk consortium van kennisinstellingen. De proeftuinen hebben betrekking op de curatieve aspecten van zorg, preventie, sensibilisering en detectie. Hoe de demonstratieprojecten en de proeftuinprojecten worden gestroomlijnd, is niet duidelijk. Hier pleit de VRWI ook voor voldoende transparantie, in gevallen waar betrokken partijen de regie krijgen.

Verder is er het nieuwe programma Transformationeel Geneeskundig Onderzoek, waarvoor een eerste oproep werd gelanceerd in 2012. Ook hier ontbreekt afstemming met het Centrum voor Medische Innovatie, dat eveneens tot doel heeft translationele biomedische onderzoeksprojecten uit te voeren, en een Vlaamse biobank uit te bouwen. De VRWI heeft

hierover een afzonderlijk advies uitgebracht op 22 november 2012, nl. advies 179 getiteld 'Translationeel biomedisch onderzoek in Vlaanderen'.

Tot slot ontbreekt binnen het innovatieknooppunt Zorginnovatie het 'nanotech for health'-gebeuren, waarvoor momenteel een uitgebreide oefening loopt in het kader van een OESO-studie rond Smart Specialisation.

3.5. Potentieel in universiteiten en hogescholen optimaal benutten

De Europese Commissie heeft er de voorbije jaren herhaaldelijk op gewezen dat universiteiten en hogescholen hun rol moeten opnemen in het innovatiegebeuren. Bovendien dwingen de recente economische ontwikkelingen Vlaanderen om de valorisatiecapaciteit snel en aan een zo laag mogelijke kost te verhogen. Hiervoor moeten alle actoren inzake onderzoek en innovatie op een volwaardige manier worden betrokken bij het beleid. Alle actoren zijn het erover eens dat er nood is aan een systeem om geparkeerde onderzoeksresultaten bij universiteiten, hogescholen en bedrijven te valoriseren.

Universiteiten en hogescholen beschikken over een enorm potentieel op het vlak van onderzoek, ontwikkeling én innovatie.

In de beleidsbrief wordt echter weinig of geen aandacht besteed om dit potentieel aan onderzoek binnen de universiteiten en hogescholen te mobiliseren.

De innovatieknooppunten gaan vandaag vooral over 'het organiseren van structuren rond innovatie', in de veronderstelling dat de bronnen van innovatie zomaar toegankelijk zijn, en dat de nodige bruggen tussen basisonderzoek en het potentieel aan toepassingen reeds gemaakt zijn. Zo bijvoorbeeld beschikken de universiteiten en hogescholen over zeer relevante expertise in het licht van de 'innovatieknooppunten'-benadering, maar krijgen zij in dit kader geen directe rol toebedeeld.

Nochtans beschikken zij hiertoe over uiteenlopende instrumenten en leveren ze grote inspanningen via deelname aan programma's waarbinnen valorisatie een kerndoelstelling is, gaande van IOF, TETRA, PWO, SBO tot IWT-O&O-projecten met Vlaamse bedrijven en deelname aan grote Europese netwerken.

Vooral de minimale aandacht voor de rol van het IOF is opmerkelijk. De Associaties hebben in dit verband reeds belangrijke inhoudelijke en organisatorische inspanningen gedaan.

In antwoord op de kritieken op het Vlaams innovatiebeleid uit het 'Soete 2'-rapport werd ook een sterkere stijging van de PWO-middelen voor de Vlaamse hogescholen verwacht. De VRWI stelt echter vast dat de financiering van onderzoek en innovatie aan de hogescholen in deze beleidsbrief onderbelicht blijft.

3.6. Hogere innovatiekracht van de Vlaamse ondernemingen

De beleidsbrief geeft aan dat Flanders DC, samen met de innovatiecentra, een strategie moet uitwerken om de absorptiecapaciteit van kmo's te verhogen. De focus leggen op innovatie-absorptiecapaciteit is positief vindt de VRWI, en is cruciaal voor de kleine ondernemingen in Vlaanderen. Er moet voldoende aandacht gaan naar de grote groep van innovatievolgers in Vlaanderen, voor dewelke de focus moet liggen op kennisdiffusie en niet zozeer op onderzoek en ontwikkeling. Voor kleine bedrijven blijft sensibilisering en communicatie inzake innovatie en ondersteuning op het vlak van innovatie zeer belangrijk. De strategische oefening binnen het IWT moet hiermee rekening houden.

Maar het is evenzeer belangrijk om het volledige innovatieveld mee te hebben, dus ook de kennisinstellingen, de sectorale kenniscentra, de competentiepolen, andere agentschappen... brengt de raad aan.

Met betrekking tot de absorptiecapaciteit wijst de VRWI op een ander knelpunt: enerzijds raken vandaag specifieke functies zoals ingenieurs en technici (STEM-beroepen) niet ingevuld omdat het aanbod te beperkt is. Anderzijds is er te weinig doorstroom van hoogopgeleide profielen (met name doctoraathouders en postdocs) naar de industrie en de maatschappij. Hoewel gemiddeld slechts 35% van de gedoctoreerden en postdocs in de exacte, toegepaste en biomedische wetenschappen en gemiddeld 55% van de gedoctoreerden en postdocs in de humane en sociale wetenschappen kan instromen in een tijdelijke of permanente academische loopbaan¹, blijven veel doctoraathouders te lang in postdoc- of andere statuten, wat een vlotte doorstroom naar de arbeidsmarkt bemoeilijkt. De gebrekkige doorstroom naar de industrie en de maatschappij kan enerzijds tot gevolg hebben dat er een demotivering intreedt t.a.v. hogere opleidingen, en kan anderzijds leiden tot inertie in het industrieel weefsel bij gebrek aan influx.

¹ Cf. Careers of Doctorate Holders, OESO/UNESCO/Eurostat

Recent onderzoek op basis van de 'European Social Survey' toont aan dat er in Vlaanderen een gebrekkige afstemming is van de arbeidsmarkt op de groeiende instroom van hogeschoolden. De bedrijfswereld, kennisinstellingen en overheid moeten het probleem van gebrek aan doorstroming samen aanpakken. Zij moeten hun gezamenlijke verantwoordelijkheid nemen om ervoor te zorgen dat de investeringen in deze dure opleidingen een toegevoegde waarde realiseren voor de maatschappij.

Naast het stimuleren van de absorptiecapaciteit zijn er nog andere aspecten die de innovatiekracht van ondernemingen zouden kunnen versterken, zoals:

- Innovatiestrategie
- Marktgerichtheid en klant oriëntatie
- Personeelsbeleid en bedrijfscultuur
- Product- en dienstinnovatie
- Realisatiemethoden
- Samenwerking en netwerking
- Financieel beheer

Deze facetten blijven echter onderbelicht in de beleidsbrief.

Er worden wel een aantal voorbeelden van beleidsmaatregelen voor de stimulering van samenwerking opgesomd. Het zou interessant zijn om al deze aparte maatregelen in kaart te brengen en te evalueren.

De VRWI wijst hierbij op het natuurlijk partnerschap dat hogeschoolopleidingen met kmo's hebben en op het belang van het ondersteunen van deze samenwerkingsverbanden om zo tot meer innovatie te komen (zie ook VRWI-advies 169 'Belang voor onderwijs en regio van praktijkgericht onderzoek in bacheloropleidingen met professionele gerichtheid'. Ook hier moeten concrete acties worden gestimuleerd.

3.7. Good governance

Het 'Soete 2'-rapport stelt dat de structuren in het innovatielandschap zouden moeten worden vereenvoudigd en er meer keuzes zouden moeten worden gemaakt. Terecht, zo vindt de VRWI.

In tegenstelling tot de aanbevelingen van het 'Soete 2'-rapport, constateert de VRWI echter dat er steeds meer structuren en initiatieven bijkomen (Icleantech, MIX, TGO), dat

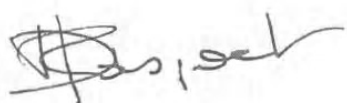
vroegere structuren worden herverpakt en dat mede hierdoor het Vlaamse innovatielandschap steeds meer diffuus wordt.

Vele nieuwe initiatieven gaan bovendien gepaard met nieuwe, zij het zgn. 'lichte' 'governance'-structuren. De VRWI benadrukt dat in geen geval elk nieuw initiatief mag uitmonden in een nieuwe legale entiteit. Er kan in de toekomst meer ingezet worden op samenwerkingsverbanden tussen bestaande entiteiten zonder daarom telkens nieuwe legale structuren op te richten.

De VRWI blijft in elk geval benadrukken dat er op regelmatige tijdstippen evaluaties moeten gebeuren.

3.8. Transparantie voor alle betrokken actoren

In de beleidsbrief is 'optimalisatie van het innovatie-instrumentarium' louter gefocust op kmo's. Het is zaak om naar vereenvoudiging en transparantie te streven voor alle betrokken actoren. Dit moet een blijvend en algemeen streven zijn. Niet zozeer de grootte van het bedrijf is belangrijk, wel het type. Dit inzicht zou over de hele beleidsbrief geïncorporeerd moeten worden, alsook het feit dat een vereenvoudiging van het instrumentarium voor alle actoren noodzakelijk is.

Danielle Raspoet
Secretaris

Dirk Boogmans
Voorzitter

VLAAMSE RAAD
VOOR WETENSCHAP
EN INNOVATIE

FLEMISH COUNCIL
FOR SCIENCE
AND INNOVATION

KOLONIËNSTRAAT 56
B-1000 BRUSSEL
WWW.VRWI.BE

T +32 2 212 94 10
F +32 2 212 94 11
INFO@VRWI.BE

D. BOOGMANS | VOORZITTER
D. RASPOET | SECRETARIS

